

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 fr 20 kr. -- Kézen szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek mely 2 egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadóhivatal: K. -Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdá-jában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A munkás kérdés.

Különböző oldalról folyton szeméremet a kormánynak, hogy az agrárszocializmus kérdését következetesen mért-földekre kikerüli és a mezőgazdasági válságnak ezzel az oldalával azért nem foglalkozik, mert jóval kényelmesebb neki az édes semmittevés és a kérdés nyugodt tanulmányozása sokkal veszélytelenebbnek látszik. A szemrehányások — és volt belőlük nagyon sok, — oly oldalról származtak, a mely ebből a csapásból is politikai tőkét akart kovácsolni és a mely már megszokta, hogy minden köz- és mezőgazdasági ügyet pártpolitikai szempontból nézzen és bíráljon. A függetlenségi és a nemzeti párt Sima Ferencz és Hoek János személyében kiküldte két legvéresebb száju harezosát, hogy közöny, vagy intézkedései miatt, semmittevése, vagy erélyes rendelkezései miatt vonják felelősségre dr. Darányi Ignác földművelésügyi minisztert. Az nekik tökéletesen mindegy volt, hogy interpellációjuk mely irányban lenne kellemetlen a kormánynak, csak annak vétkes könnyelműségét állíthassák a közvélemény elé. Az interpellációknak nem volt meg a kívánt eredményük, mert alkalmat adtak a kormánynak, hogy erkölcsi és kormányzási felsőbbbségét kimutassa és bizonyítékokat hozzon fel a mellett, hogy az agrárszoci-

alizmus kérdése legmélegebb gondoskodásának tárgyát képezi. És nemcsak ez. Sima és Hoek és velük az egész ellenzék, azt a célzatot követték, hogy a kormánynak a gazdák és a nagybirtok érdekében hassanak és a nagy közgazdasági céllal a munkaadók érdekeit kössék össze. A bünösöket természetesen meg kell büntetni és az ártatlan munkaadókat meg kell védelmezni, mert a nagy közgazdasági érdek ez irányban határozott állásfoglalást követelt.

A kormány azonban magasabb álláspontból vizsgálja a dolgot, — írja a „Pester Correspondenz“ — és semmiesetre sem zárkozhatik el ama kettős feladat elől, hogy a felette fontos közgazdasági érdekek mellett mind a két érdekelt fél, a munkás és a munkaadó érdekeit is egyforma védelemre kell méltatni. A mezőgazdaságot és az aratás eredményét nem volt szabad veszélyeztetni, a nemzetközi oldalról szított és tervezett aratás sztrájkjának nem volt szabad e harezban győztesnek maradni. Másrészt a munkásokat sem volt szabad a munkaadók önkényének és könnyen lehetséges igazságtalanságának kiszolgáltatni szuronyokkal való kényszerítés által. Az eltérő érdekeket ki kellett egyenlíteni. A megkötött szerződéseket teljesíteni kellett s a hol differenciák merültek fel, ezeket békességes uton iparkodtak végleg elintézni. A nemzetközi iz-

gatókat ártalmatlanná kellett tenni, a higgadt munkáselemet meg kellett védelmezni saját társaik támadásai és bántalmazásai ellen. A ki dolgozni akart, kellett, hogy dolgozhassék. A kit munkára kötelezni nem lehetett, azt nyers erővel nem volt szabad arra kényszeríteni. Rendkívül nagy ama munkások száma, kiket a földművelésügyi miniszter a megszorult gazdák számára mint ultima ratio-t közvetít, de csak ott, hol az ellentétek kiegyenlítése végkép ki volt zárva. De százszorta nagyobb ama munkások száma, a kiknek differenciái hatósági közbenjárás által, békés uton kiegyenlítették és a kik önkényt, minden fegyveres kényszer nélkül munkában álltak. Semmi kényszert nem használtak, egy eseppe vér sem folyt. Az aratás, bár sok fáradsággal, de zavartalanul és kellő időben az egész országban befejeztetett.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter nagy, hervadtatlan érdeme ez. Először jól megfontolt ő s aztán higgadtan cselekedett. Cselekvését a képzelhető legkedvezőbb siker kísérte, mert rettenetes katasztrófától mentette meg a mezőgazdaságot, olyantól, melynek következményeire nyugodt vérrel gondolni sem lehet. A bevégzett tények sikeréhez most a jövőre nézve óvrendszabályok sorakoznak, melyekben majdnem minden miniszterium érdekelve van. Első sorban törvényhozási uton rendeztetni fog a mun-

TÁRGZA.

A rózsáról.

A földön legszebbek a nők és a rózsák.
Males herbo.

A rózsáról a görög mythos azt állítja, hogy a tengerből kiemelkedő Vénussal egyszerre bukkant elő az Oceán hullámaiból. Egy török rege Mohamed véreből, a keresztény hit pedig a paradicsomból származtatja azt.

A régi mesék ugy emlegetik, mint a virágok királynéját, a görög írók és költők pedig úgy tün-
tetik fel majd mint az Istennek lehelletét, majd mind a halandók gyönyörűségét.

Érdekes tudni, hogy a magyaroknál a rózsza mindenkor a szerelem jelképe volt: míg ma is annak tekintik. A piros rózsza szerencsés, a fehér rózsza reménytelen, a sárga pedig féltékeny szerelmet jelent. A magyar nők háboru idején csitába indulás előtt rózsabimbókat adtak át a harezfiúknak, melyek állítólag megóvták őket az ellenség nyilaitól. A magyar leány felútó rózsát nyújtott át kedvesének annak jeléül, hogy hajlandó gyónagálen simulni hozzá, ha támaszt és erőt nyújt neki. Rózsából készítették a bájitalt is, melyet szerelmi varázsszer gyanánt használtak. A (vény) receptje kedvező volt. Hordozz magadnál három rózsát, egy pirosat, egy fehérét és egy sárga rózsát, három nap, három éjjel, három óráig. Aztán tedd azokat egy palaczk borba, hadd marad-

jon benne három nap, három éjjel, három óráig. Aztán itasd meg a bort kedveseddel a nélkül, hogy tudná, mi van benne.

Ha megitta, szeretni fog ellentárlhatlanul, teljes szívéből, teljes lelkéből és minden erejéből.

A régi magyarok azt tartották, hogy a házasságok csak akkor boldogok és áldásosak, ha a patakba dobott rózsák szirmai, levelei nem válnak széjjel. Egy másik közmondásuk pedig ovatoságra int: jól vigyázz, ugymond, ha élerted vágyaidat, nem látod-e, hogy a tövises ép akkor szurják meg ujjaidat, mikor a rózsát leszakítottad?

A rózsának megvan a maga komoly jelentősége is. Már tövises is arra emlékeztetnek, hogy az élet változandó és arra intenek, hogy az élvezetekben bölelen mérsékeljük magunkat.

Mária Antoniette francziakirályné mindenekfelett szerette és nevelte a rózsát. Mikor Nancyban bevonult mint boldog és ünnepelel menyasszony, a lotharingeniek rózsákkal hintették be a kerovetét és szeliden álmódott rajtuk, mintha csak a menyországban lett volna.

Tizenhét évvel később azonban végig kellett mennie azon a tövises uton, mely a vérpadra vezette őtet!

A rózsza már az ó-korban is nevezetes virág. Bachus a boristen, szintén jelvény gyanánt hordja a rózsát.

Egy régi rege mondja, hogy Macedoniába Midas királynak pompás kertje volt, melyben rendkívül ilatos és hatvan sziromos rózsák virítottak.

A Bachus és Vénus tiszteletére rengett dithyrambusban a győztes rózsakoszorút kapott.

Mivel pedig az ó-korban az ünnepek és vendégeskedések mindenütt Bachus védelme alatt állottak, azért koszorúzták fel magukat a régiak rózsákkal és azért rakták az ebédli asztal közepét hosz-szaban rózsákkal.

A középkorban is használatban voltak a rózsák. Majd a ezimerek díszítéséül használtak azokat, majd a lovagok és leventék hordozták karvértjeik, sisakjuk és fegyverzetükre vésvé, kifejezésül annak, hogy szerelem és szépség a bátorság jutalma.

A bajvivások alkalmával a győztes a legszebb leány kezéből egy rózsát kapott jutalmul, melyet a ellen viselt ereklje gyanánt.

Mellőzőm itt az angol történelemből a piros és fehér rózsza harezát, mely véres küzdelmek között nyolezvan évig tartott.

Csak Rómáról és a rómaiak rozsakultuszáról akarok még röviden megemlékezni.

A hirhedt tékozló császár Heliogabus összes halasztavait rózsavízzel töltötte meg, s vendégeit elárasztotta rózsákkal, kik nem tudták magukról a virágot lerázni, a szó szoros értelmében belefulladtak az átható és kábító illatba.

A rómaiak annyira szerették a rózsát, hogy kö-zöttük az előkelőbbek rózságyon aludtak.

Domitian császár idejében egy ember, a ki rá-jött, hogy lehet a rózsákat télen is virulásra bírni, mesés gazdagságra emelkedett.

(Hh.)

kaadó és munkás közti viszony. A cselekedtvényt revideálni fogják. Gondoskodni fognak a munkás szellemi képzéséről. A kormány lehetővé akarja tenni, hogy a munkás földet vehessen, ha még oly kicsinyt is. A hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslat, melyet a pénzügyminiszter még ez évben beérteszt, a munkásokra nézve felette fontos. Gondoskodik a kormány, hogy télen is legyen keresete a munkásnak, hogy hazai vállalatoknál, vasúti, vízi és egyéb építkezéseknél első sorban hazai munkások igénybevételére köteleztetnek a vállalkozók. És ami fő: állat-, selyem-, szárnyas- és méhtenyésztés által is szándékozik a kormány mind biztosabb alapot adni a munkás létének.

Az egész országban nagy a megelégedés. Gazdák és mezei munkások ritka egyetértéssel elismerik a kormány gondoskodását és urbi et orbi hirdetik, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter neve új, áldásos korszakot jelent a magyar mezőgazdaság azelőtti szomorú terén. És ezt a részrehajlatlan dicséretet nem lehet elég hangosan hangsúlyozni és ismételni, mert megnyugvást és megelégedést visz az az egész országba.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara évkönyve.

(Folytatás.)

Nagy jelentőségű ez a magyar nemzetre, de kétszeres jelentőségű épen a székelysége nézve, a mely bár még régebbi idő óta vallhatja magáénak a hont; de ha nem lettek volna a nagy testvér nemzetnek folyton fölülte lebegő védőszárnyai, ezer év viharai nyomtalanul elsepernék volna és most nem a csengő magyar dalt viszhangoznák a Hargita szikla bérézei.

S hogy így eljuthattunk nemzetünk a második ezred év küszöbére, illő és helyén való, hogy egy nagy nemzeti kiállításban bemutassa a nagy világ, hogy az elmúlt ezer év nem vonult el nyom nélkül fölülte, hanem a folytonos küzdelmek között, bár lassan haladva, de mégis eljutott a kultúra azon magaslatára, hogy joggal helyet foglalhat az európai művelt nemzetek sorában.

És bár mindnyájan ismerjük, érezzük e nagy nemzeti ünnep jelentőségét, mégis lelkesedéssel kell arról ez alkalommal megemlékeznünk, szívvel-lelkel kívánva, hogy legyen e kiállítás és nagy nemzeti ünnep a jövő ezred évnek záloga.

Ámde, hogy ez meg is valósuljon, ezután már nem a harci dicsőségben kell keresni ennek a biztosítékát, hanem a szorgalmas munkálkodásban, mert most a népeknek többé nem csupán a kard és puskák a küzdő fegyverük, hanem — az alkotmányos szabadsághoz hiven ragaszkodva — az ész, a szorgalom és békés munkálkodás s ez kell, hogy a nagyok között nagy s hatalmasok között hatalmas lehessen.

Fejlesztenie kell egész közgazdaságát s ebben kivált iparát és kereskedelmét, mert ezek teszik mozgóvá és értékessé a föld nyersterményeit s a föld mélyében rejlő kincseket. Apollónia kell a tudományokat és művészeteket, mert csak az a nemzet lehet nagy és hatalmas, a mely gazdag és művelt és így juthat el csak azok teljes birtokához és áldásához.

S hogy mindezt tehesse és elérhesse, lengjen folyton a béke olajja drága magyar hazánk és nemzetünk felett, hogy így számban, vagyonban és kultúrában megerősödjön, háborítatlanul élhesse újabb ezred éveit! Segitse ebben a magyarok istene!

Maga a nemzet tündöklő országos kiállítást rendezett az ezredik év emlékére, bemutatva ottan kincseit s beigazolván ezek által, hogy méltó helyet foglalhat el a művelt nemzetek sorában, mely kiállítás május 2-án Királyunk Ő felsége által ragyogó fény és pompa között nyitottat meg, hogy azután felévig a magyar nemzetnek és Európa művelt népeinek Mekkája legyen.

Ez, az ezredévi kiállítás és a különféle nem-

zeti ünnepélyek hosszú sorozata lebilincselve tartotta a tárgyaló évben az egész nemzetet s így a székelységet is. Nem esoda tehát, ha egy pillanatra tán megállapodott mintegy kipihenni ez erer év fáradságát, vagy tán nyugodt szemléldéssel okulást meríteni a jövőre az elmúlt ezer év tanulságaiból; hogy így újult erővel és nagyobb tájékozottsággal lépessen át az új ezredévébe.

Oka volt a nemzetnek, de oka volt kivált a maroknyi székely népnek eme szemléldésre és okulásra, mert közgazdasági életének mezején még sok olyan tennivalója van, a melyből a boldogság forrása fakadhat.

Most a Székelyföldnek 1896. évi általános közgazdasági viszonyait tekintve, a helyzet javulásáról egyáltalán nem szólhatunk. A mezőgazdasági termelés terén ujaab visszacsús volt észlelhető. Bárha a termés sikerrel kecsogtetett országsozta s így a Székelyföldön is, a termésnek átlagosan mintegy tíz részét az elemi csapások, az országban végig süvöltött orkánok, zivatarok és jégesők megsemmisítették, miért a termés úgy átlagos eredményében, mint összességében a megelőző évinél jóval alul maradt. Ennek következtében, bárha 1895. évről nagyobb gabona készletek maradtak, az árak jelentősen emelkedést értek el és a kereskedelem sokkal élénkebb volt, mint a megelőző évben; amit igazol a forgalom növekedése. A szőlő és gyümölcs termés gyenge volt s a gyümölcs jégverte, hibás. Sem gyümölcs, sem bor nem sok vitetett ki.

Az állatkereskedelem terén némi élénkség volt tapasztalható.

Az erdei terményekkel üzött kereskedés nagyot hanyatlott. Külföldre mondhatni semmi kivitel nem volt. Ezt megérezték ugyan maguk az üzletkészek is, de megérezték kivált a szegény nép közül azok, a kik az erdőgazdasági iparüzleteknek nyeric alkalmaztatásukat s a kik közül az üzlet pangása miatt sokat elbocsátottak. A szállítási díj mérséklésével ezen üzletágnak lendület volna adható.

(Vége köv.)

Színház.

Szerdán, aug. 11 én szégyenletesen kevés közönség jelenlétében adatott „A dolovai nábob leánya” 5 felvonásos színmű. Dacára ennek a darab kifogástalanul folyt le, melyben M. Till Róza élénk temperamentummal alakította Szentimaynét. Jók voltak B. Szabó, Krémer, Szalóky, mindnyájan a hűségig jól alakítottak. Nagyon jó volt Kömley, ki a csekély számú közönséget folyton jóhangulatban tartotta. Nem hagyhatjuk említés nélkül A. Zoltán Olgát sem, ki a darab sikeréhez nagyban hozzájárult, valamint Arkosi Vilmost sem, ki a bárói szerepbe egészen bele találta magát.

Csütörtökön, szintén igen kevés számú közönség jelenlétében „A három Kázmér” énekes bohóság ment, a mely a publikumot folyton jó hangulatban tartotta. Az érdem ezért első sorban a K. Tarnay Leonáé, ki a nagyvilági hölgyek affectációját és dialektusát mindvégig kitűnően megtartotta. Nem hagyhatjuk említés nélkül Zoltán Ilonát sem, kinek jó partnere volt Szalóky Dezső. Mint rendesen nagyon jók voltak: Kömley, Arkosi, Krémer. Hogy pedig a darab sikerült, abban részük van a többi szereplőknek is mind.

Pénteken Arkosi Vilmos és neje jutalomjátékát itt másodikszor a „Kék asszony” került színpadra igen kevés számú közönség jelenlétében s így nem is esoda, hogy a jutalmazottak a milleg disztálva voltak. A kik nem veszítették el a hangulatukat, az a mai előadásban is K. Tarnay Leona, és Kömley volt, kik mindvégig a publikumot igen jól mulattatták. Ugy Tarnay mint Kömley jó humorú cupléit többször megújrazták. Különben a karnak sok helyt jssze nem vágó énekét leszámítva, a darab elég jól sikerült.

És most attérnénk egy szánalmas állapotra, mely a színházlátogató közönséget nagyon alterálja abban, hogy a darabot élvezetesen végig nézze; hol a lábához, hol a hátához, nyakához, szóval anniféle fél kapkodjon, hogy sokszor a darab legjobb, részét nem élvezheti. Származik pedig ez abból, hogy holmifeketekisszókds állatkák az emberlábán végig ballanzóroznak, egész testét megtöltik. A közönség ugyan elég diskrét akarva lenni, hogy ezen állatkák lételet ne hozza nyilvánosságra, de a sok kapkodásból mégis csak kiténik, hogy léteznek, még pedig szép számmal. Hogy pedig szép számmal léteznek, annak oka — azt hisszük — abban rejlik, hogy a nézőteret vagy nagyon ritkán, vagy egyáltalán nem is seprik. Bizony jó lenne ez iránt intézkedni, mert némileg ez is lehet oka a közönség indifferentismusának. Azt ugyan nem kívánhatjuk, hogy egészen kiirtsák, de számukat az által mégis csökkenteni lehetne.

CSARNOK.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhez.

— 116 —

Téns Szerkesztő Ur!

Asztot be kell üsmerni minden kereszténynek, hogy az életben különböző hivatalok vagynak, melyek az embernek tekintéjt és rangot adományoznak s ezen fejjül az testi intertenezőrá tézvést es anynyiban befójjással vadnak, hogy az ember étel és italbeli kívánságára többeske módot nyujtanak. Így példának okáét Kárbahágó nemes községében besső embernek lenni, elég rangos állapot, azonban mégis sokalta nagyobb uraság, ha az embercsászár lehet, met ha egy ijjen uri szeméj nem es áll az égi-ekvel minden napi érintkezésbe, de azét erőst nagy tisztességgel jár az ijjen hivatal. Eszt láthatjuk most, hogy az nimet császár elment az szomszédba az muszka császárhoz látogatóba. Előbb eszvecsó-kolták egymást s osztán a házi gazda az ő vendégje tiszteltyére csináltatott sok szép ezeremóniát. A nép pedéglen nagy öröneben ordított, mintha csak követet választott volna s vaj 20 ezer katoná örkdött a felett, nehogy valaki bódogságában valami hitvány dógot kiáltson vagy kövesson el, met hát az császári hivatalnak sok irgye lehet. Végig olvasva az újság lapokban azon szép szovakat, mikvel az fejedelmek tanálkozásá s járás kelése le van írva, az tünik fel nekem, hogy minden kiráj, „rugonyos léptekkel” jár és „délézog” vagy „dallias” termetű — ha mindnyát 100 esztendő es, továbbá ha délebedet vagy vacsorát esznek, a mit elkötnek, aszt nem eszik meg, mint a más közönséges emberek, hanem „magukhoz veszik”, met mivelhogy az kiráj nem eszik, hanem magához vesz. Osztán, ha a császárok utaznak, borulás nélkül is esik, de nem eső, hanem móneta s ez az móneta-eső az kisebb nagy uraságoknak a mejjit szokta megverni s nem es igen védik magikot ez ellen essőerőnyövel. Aszt es furescskának tanálom, hogy mikoron az fejedelmek poharadás közben egymást felköszöntik, nem annyira egymásnak, mint az világnak beszéneik. Nem diesirik egymást, hanem elmondják, hogy mijjen jó az békesség, s hogy ők háboruzni sohasem fognak, hanem azét odahaza sok-sok ezer embert tartanak fegyverbe csupa azét, hogy az minden kiráj által szeretett békét egymással szembe megvédjék. Mán én aszt sehogy sem értem, hogy ha minden kiráj békét akar, miét kell annyé fenger katonát tartani. S nem es igen szégyellem, hogy az magos politikának eszt a részét nem értem, met hát utóvégre es az ember mindent nem tudhat. Iszeg fogadok, hogy az muszka császár sem tud harangozni, de én tudok. A dolog tehát úgy áll, hogy minden kiráj békét akar, sezt annyí katonát tart, mennyé csak módgyában áll, de tesszen akár mekkora hadsereggel az házi békét fenntartani, ha az asszony hadakozni akar. Én aszt sejtem következtetni, hogy ez nehezebb dolog, mint az világbékét megcsinálni, mej felett most éppeg tanácskoznak. Én a monód vagyok, hogy hiába való minden férfiúi szóbeszéd, a mig fejérnöp vagyon, világbéke sohasem leszen; met hát az fejérnöp akár beszél, akár hallgat felöltözve vagy levettközve mindég háborut csinál. Met példának okáét az a szépséges Chimay herezegné, ki annak idejébe a cigány Rigó Janesit elszökteite, nem csinál-e még lepingálva es ribilliót? Hát az párizsi rendőrség nem tiltotta-e el az fotografiái árulását, mivel hogy azok igen meztelenek, következképen erkölcselének. Furesa! Hát az erköles a gunyában vagyon? Osztán furesa meg az es, hogy nem az a hibájuk a fotografiájúknak, a mi rejtök van, hanem az mi nines, tudniillik az gunya. Én különben aszt mondom, hogy inkább legyenek szemérmetesek az policzájok, mint hogy asszonyt öljenek, mint az bulgár policzáj főnök megeselekedte, mi mián nem es igen régen akkora ribillió vót s még most es sokan érzik a bázit. Mú pedéglen kántor komám ne üzzünk politikát, testi jóvóltunkra innánk egy cseppet.

Kárbahágó, 1897. aug. 8.

Maradtam
tisztelvel és becsületvel
Jámor Están
egyházi és harangk ezet

Ujdonságok.

— **Milyen időnk lesz?** A budapesti meteorológiai intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi napokban szeles, szép tiszta idő várható.

— **Kinevezés.** Löw Gyula okleveles polgári iskolai rajztanító a baróthi állami polgári fiiskolához, a X. fizetési osztályba, reandes tanítónak nevezetett ki.

— **Időjárásunk.** Hetek óta gyönyörű meleg időnk jár s míg az ország néhány részében még most is esőzik s Duna még egész vidékeket felönt, addig nálunk még felhőt is alig lehet látni. Ha a jelek nem esznek az idő az ősz fogja kipótolni a hűvös esős nyarat.

— **Anyakönyvi statisztika.** A múlt jul. hónapban a közdivásárhely-országi anyakönyvi kerületben született 15 egyén, meghalt 8 egyén, házasság kötött 1.

— **Érdekes vendége** volt Seps-Szentgyörgynek aug. 10-én. Az állami mentelepnl a selejtezt végzették. A földművelésügyi m. kir. miniszterium részéről, mint kiküldött Fadallah el Hadad Mihály alezredes, debreczeni mentelep-paranesnok vett részt az eljárásban, kinek érdekes életrajzát csak nem régen közölték a lapok, hogy miképpen lett a kis arabs fiúból alezredes és magyar ember.

— **A megfenyegetett miniszterelnök.** Br. Bánffy Dezső miniszterelnök — mint hitelesnek látszó forrásból jelentik — „egri bérszövetség” aláírásával egy levelet kapott, melyben felszólítják, hogy mondjon le a miniszterelnökségről és engedje azt át Apponyi Albert grófnak, ha nem akarja meggyilkoltatni magát és nejét.

— **Végzetes fegyvergyakorlat.** Besztercebányán helyőrség honvédsége közös gyakorlatot folytatott a közös hadseregbeli gyalogezredel. A honvédek gyakorlat közben a vakfőtűkbe ólomdarabokat tettek és úgy löttek a bakákra. A közös hadseregbeliek közt hat sebesülés történt. Több honvédet letartóztattak.

— **A belga királyné életveszélyben.** Spaaban a löverseny alkalmával az udvari fogatot a lovak elragadták. A fogatban a királyné és Klementina hercegnő ültek. A lovak feldöntötték a fogatot, mely teljesen összetört. A bennülők esodálatosan sértetlenül maradtak.

— **Fél a házasságtól.** Nangis francia helységben nagy a főlháborodás. G. birtokos két nappal az esküvéje előtt megszökött. Nem volt rá semmi oka, csak az, hogy félt a házasságtól. Negyvenöt éves korában tökéletesen elmagát, hogy mégis megnősül; minden készen volt már az esküvőre, amikor G. uron ismét erőt vett a félsz. Egy izben már hasonló körülmények között megszökött, még pedig Spanyolországba.

— **Pulszky Ágost kitüntetése.** Ő Felső Pulszky Ágost orsz. képviselőnek a Lipót-rend kommandőr keresztjét adományozta.

— **Szerbiai csendelet.** Rimovics Vladimir polgármestert az országuton rablók agyonverték.

— **Egy hercegné balesete.** Frigyes Lipót herceg nejét, a német császár nővérét, baleset érte. Lovaglás közben a lóról leesett s laba megakadt a kengyelben. A hercegné életét szárnysegédje mentette meg.

— **Vasúti szerencsétlenség.** F. hó 9-én délután Forró György angyalosi lakos az angyalosi vasúti átjárón akart két ökrös szekérrel keresztülmenni. A gazda szekér derekában ült és pipájával bajlódott; a vele való bérés pedig az ágafán ülve legyezte az ökröket. Nem vették észre, hogy egy mozdony jön; a mozdonyról sem látták meg az ödöngő szekert és így történhetett, hogy a mozdony szekérnek nekiment és azt derekban ketté szakítva, a szekérben ülő embert körülbelül harmincz lépésnyire eldobta, ki az iszonyu eséstől szörnyet halt. Az ágafán ülő legénynek karja törött és feje zúzódott be s ha nehéz sebek áran is, de életét megmentve került ki az összeütközésből. Az ökröknek bajuk nem történt. A mozdonyon három ember volt. A sebesült bérést a szerencsétlenség színhelyére kiszállott dr. Nagy Sándor sepsi-szentgyörgyi orvos vette ápolás alá.

— **A világ legnagyobb aratógépe** a San Joaquin folyó partján működik Kaliforniában. Valóságos csodákat mivel ez a gépszörnyeteg. Nyolcz ember szolgálja ki és percenkint három bushel elesépet búzát önt a zsákokba. Tíz óra alatt 100 aere földet lehet learatni, úgy, hogy reggeltől estig

1500—1800 zsák búzát piacra szállításhoz készen ad. És mégse pótolhatja ez a munkamonstrum az aratókat, mert olyan drága, hogy még csak a buza- királyok szerezhetik meg.

Közigazdaság.

Tapasztalatok a dohány termelés körül.

(Vége)

Az istálló trágya a mennyiséget feltétlenül növeli, de a minőség rovására, a mesterséges trágyák közül egynemelyik a mennyiséget növeli s a minőségnek sem árt, más a mennyiséget emeli de a minőséget rontja, van olyan is, a mely többnyire hatástalan.

Ha istálló trágyát használunk, akkor azt az előveteményeknek adjuk, hogy mire a dohány a talajba jó, akkor a trágya egyenletesen elkeveredjen s jól elkorhadjon. Ha kénytelenek vagyunk közvetlen a dohány alá trágyázni, akkor az istállótrágyák közül szarvasmarha trágyát használunk és pedig olyant, mely jól érett s jól van kezelve. Igaz ugyan, hogy a minőség általa nem javul, de a mennyiség nagyon s másrészt a minőség rosszabbulása sem ily nagy mérvet, a levél szépen színezett, pirosasbarna, vékony, simulékony, elég rugalmas s égő képessége is elég jó, klórtartalma nem túl magas. A juh-trágya feltétlenül mellőzendő, mert a dohány levele feketésbarna színű lesz, vastag, kemény, hólyagos, rosszul ég s bűdös.

A mesterséges trágyák közül több kísérlet tetetett már a chili-salétrommal, kénsavas amoniakkal, szuperfoszfáttal, Thomassalakkal és a káli-trágyákkal.

A nitrogén és foszfortrágyák a mennyiséget emelték, a káli hatástalan maradt. A nitrogén trágyák közül a chilisalétrom a minőségnek sem ártott, ellenben a kénsavas ammon igen. A foszfortrágyák közül a szuperfoszfát határozottan előnyösebb a Thomassalagnál, mert a mennyiséget nagyon emeli s a minőségre sem káros.

A Thomassalak sokkal kevesebbszer eredményezett többletet, mint a szuperfoszfát, s e mellett a költséget sem fedezte.

A káli trágyák alkalmazása különösen meszes talajon indokolt. A műtrágyák alkalmazásánál korai plántázás ajánlatos, mert a dohány erősebben fejlődik s esetleg később érhet.

J. A.

Mezőgazdasági védő-vámok.

Mezőgazdaságunk érdekében fordulat készült külkereskedelmi- és vámpolitikánkban: ezt mutatják az előjelek. A kormány nem nyilatkozott ugyan még ilyen irányban, hanem a mérvadó közvélemény alakulásának mikéntje mégis határozott következtetést enged a fordulat tényleges bekövetkezésére nézve. Arról van szó, hogy vámtarifarendszerünkben s egyszersmind külkereskedelmi szerződéseinkben helyet és kellő szerepet adjunk annak az irányzatnak, mely a magyar mezőgazdaságot a külföld termelésének versenyével szemben hatásos védelemben öhajlja részesíteni. Tehát: agrár-védő-vámok.

A magyar mezőgazdaság története a legutóbbi évtized folyamán s azok az óriási változások, melyek ezen a téren történtek, ugyszólván kifejezetté tették az agrár-védő-vámokat a mezőgazdasági feladataink legelső sorába állították. A termésvizonyok fejlődése, még inkább a fogyasztási viszonyok alakulása s legfőként a nemzetközi versenyben képződött ár-viszonyok érlelték meg az eszmét, mely kezdetben kizárólag az agrarizmus programjában szerepelt. S ha az agrarizmus tulzattan és a józanossággal némi ellentétben öhajtotta is keresztülvinni ezt a programját, mégis azért, mert napirenden tartotta és szüntelenül forszírozta az eszmét, a magyar közvélemény elismerésére számot tarthat. Most már kikerült az eszme a tulzó-pártok monopoliumából s a köz kincsévé lett olyan nagy mértékben és olyan általános, hogy köréje építhetjük fel mezőgazdasági politikánk egész jövőndőjét.

Magyarország gabonatermelésének immár megszűnt az a szerepe, hogy nagyobb mennyiségeket szolgáltatson a külföld fogyasztásának. Nyugat-Európa, mely hosszú évtizedeken át hívsóges vásárlója volt mezőgazdasági termékeinknek, fokozatosan elpártolt tőlünk.

A közlekedési és forgalmi eszközök fejlődése tetemesen megkönnyítette a tengerentúli versenyt, s mivel itt Európában közvetlen szomszédaink, Orosz-

ország és a Balkán-államok, szintén nagyraemelték produkeziójukat, az éllenség vált versenyben háttérbe szorulnak. Ez volt egyik oka kivételünk elhanyagolásának. A másik ok pedig a fogyasztás fejlődése. Nálunk a buza-fogyasztás a hetvenes években fennként 0.83 hektoliter volt, míg tizenöt évvel utóbb már 1.40 hektolit r. Ezek bebizonyított tények s ezeknek alapján mutatja ki Tisza István legutóbbi könyvében, hogy a belfogyasztás Magyarországon és Ausztriában 1870. óta 68 százalékkal növekedett.

A gabona-kereskedelem e két tényezőjének ilyen állásából mi következik? Egyrészt a kivétel lehetetlenné vált, másrészt azonban a fogyasztás óriási mértékben fellendült: az egyedül helyes politika tehát, hogy a fogyasztás megnőtt méreteiben igyekezzünk megtalálni kivételünk elhanyaglásáért a kárpótlást.

Ime: ez a kiindulás alapja az agrár-védő-vámpolitikának. S ha ezen az alapon sikerül a dolog keresztülvitele, akkor ez az alap lesz a magyar mezőgazdaság jövőjének és regenerációjának erőssége. Mert az osztrák-magyar vámközösség lehetővé teszi a dolog teoretikus elveinek mogvalósítását. A feladat az, hogy feltétlenül biztosítsuk a közös vámtérületen élő népek gabonaszükségletét a magyar termelés fogyasztójával. A termelés és a fogyasztás a közös vámtérületen már most is közel van ahhoz, hogy egyensúlyba billenjen s igen rövidesen elérkezhet az az idő, a mikor mezőgazdasági termelésünk eredményét egész mennyiségében el tudjuk adni itt benn a közös vámtérületen. Ekkor aztán elérjük a két tényező ideális egyenlőségét s a mi aztán következik, az már csak javára válhat a magyar mezőgazdaságnak. Mert lévén a termőföld véges s ekként a termelés is bizonyos szélső korlátok közé szorítva, ellenben a népesség szaporodása és a fogyasztás növekedése természetes alapon beláthatatlan időköz fejlődő dolog: okvetlenül el fog érkezn az az időpont, a mikor a fogyasztás meggyapapodott kereslete egészséges bázison emeli majd a gabona értékét, árát.

Idegenek forgalma.

Augusztus 6 től 13-ig.

Nemzeti szálló. Temesvári Béla utazó Bécs. Berron József utazó Bécs. Alsing Humó Remscheid (Csehország.) Veiser Gyula utazó Bécs. Dorfler Lajos utazó Bukarest. Sándor Zsigmond utazó Bécs. Clagó Károly utazó Bécs. Kende Ignác utazó Bécs. Roth Jakab utazó Bécs. Neumann Zsigmond utazó Bécs. Ottlik Géza állami anyakönyvi felügyelő Brassó. Weisz Gyula utazó Nagy-Várád. Szabó Károly kir. főmérnök Seps-Szentgyörgy. Graner Mór utazó Budapest. Scheier Károly utazó Budapest. Kocsy János főerdőmester. Vorvák Rudolf utazó Haida. Schwarz Izrael kereskedő Brassó.

— **Millenium szálló:** Arganer Elek ügynök Budapest. D. Csáky József Zabola. Neuwirt József gazdasz Gyulafehérvár. Diamant Mitó utazó Budapest. Welner N. fogorvos Fehérvár. Pünkösti Miklós jegyző Segesvár.

Nyílttér.*

Henneberg selyem csak akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint. sima, csikos, kockázott, mintázott damaszott s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázattal) s. a. t. megrendelt árukat, postabér és vámmentesen házhoz szállítva valamint mintákat postafordultával küldenek Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Fogbajban szenvedők figyelmébe!

Tudatjuk K.-Vásárhely és vidéke művelt közönségével,

hogy augusztus hónap végén

újbol megnyitjuk ideiglenes

Foggyógyászati műtermünket

Rendelés a fogászat minden ágában.

Foghúzás teljesen fájdalom okozás nélkül. Bombolás, Műfogak.

Műfogak szápadlás nélkül.

Egyben felkérjük mindazon igen tisztelt patientsinket, kiknek a múlt izben történt műtétek közül bármimemű javításra szükségük van, hozzánk elfáradni sziveskedjenek, miután minden szükséges javítást díjmentesen eszközünk.

Tiszte'ettel

Dr. Huszár és Wellner,
spec. fogászok.

*E rovat alatt közlötektől felelősséget nem vállal a szerk.

Hirdetések.

Sz. 316
1897.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbíró 1897. évi 3171 p. számú végzése következtében Dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd által képviselt Erzsébet árvaleány ház javára alcsernátóni Damokos Tamás ellen 7000 forint — kr s jár. erejéig 1897. évi április hó 24-én fogantatott kielégítés végrehajtás útján foglalt és 6176 frtra becsült egy tehén, ökrök, borjú, lovak, tulkok szekerek, ekék, aratógép, vasboronák, cséplőgép kazánnal és minden szerelvényekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kézdivásárhelyi kir. bíróság 3171—1897 számú végzése folytán 7000 frt tőkekövetelés, ennek 1895 évi aug. hó 30 napjától járó 7 százalékos kamatai és eddig összesen 90 frt krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Alcsernátóban a helyszínen leendő eszközlésére 1897. évi augusztus 31-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kézdi-Vásárhelyt, 1897. évi aug. hó 12-ik napján.

Kakucsai Ádám,
kir. bírósági végrehajtó

1—1 141

Hirdetések e lap

kiadó hivatalában felvétetnek.

The Continental
Bodega Company.

Valódi hamisítatlan
külföldi borok

• Portbor.
• Sherry.
• Madeira.
• Marsala.
• Malaga.
• Torragónas.
Legjobb
bevásárlási forrása

Raktár

László Zoltán
kereskedésében
K.-Vásárhelyt.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőny-tartók, tükrök, tolelt-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 23 rugós matráczezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

(89 13—100)

Sürgönczem: Solymosy gépgyár

SOLYMOSY és KOSCH

GÉPÉSZMÉRNÖKÖK.

GÉP ÉS KAZÁN GYÁR, RÉZ ÉS VASÖNTÖDE. Kolozsvár, Felsőszén-utca Gyárt:

Gép, építészeti, kereskedelmi és fémöntvényeket, gőzkazánokat, gazdasági gépeket, előmelegítőket, vaskéményeket, víztartályokat, gőzszivattyúkat, kut- és más szivattyúkat erő- és kézi hajtásra, lőjárgány tengelyes, ket, teljes közlömi készleteket és egyes részleteket, valamint szíj orongókafogaskereket, függő, fali és fekvő csapágycsatlakozásokat stb. közönséget és Sella rendszer szerint.

Gyárt mint különlegességet téglavető gépeket.

Elvállalja malom- és szeszfűrészek berendezését, készíti sir- és kert-kerítések öntött- és kovácsvasból.

Raktáron tartunk mindenféle gazdasági gépet és eszközöket, melyeket előnyös feltételek mellett szállítunk.

A brassói portland cement-gyár

ajánlja legkitűnőbb

* PORTLAND CEMENTJÉT *

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasúti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Kézdi-Vásárhelyt kapható: K. Giszár József úrnál, S.-Szent-Györgyön: Ferencz Lajos és Császár Gyula uraknál.

22 25—48

Ujonnan felfedezett savanyú víz forrás!

KÁSZON-ALTIZI

FEHÉRKŐI-FORRÁS

(Szent-István forrás)

mely kirisztálytisztasága mellett egyike a legszénsavdúsabb savanyúvizeknek s alkatrészeinél fogva az egészségre is kitűnő hatásának, s mint élvezeti szer a legfőbbnek bizonyult.

Dr. Lengyel Béla egyetemi ny. r. tanár vegyelemzése szerint a forrás főalkatrészei: szénsavas natrium, szénsavas mész és szénsavas magnesium. Kisebbségi mennyiségben konyhasó és borsavas natrium: Szénsav tartalma igen nagy. Ez okból a Fehérkői-forrás vizét szénsavban gazdag égvényes-földes savanyúvíznek kell tekinteni és mint ilyent a hasonló jellemű ásványos vizek jelessebbjei közé sorozni.

Ezen adatok alapján felhívom a borvíz fogyasztó közönség figyelmét ezen valóban

páratlan borvízre,

a mely a kontinensen a legkellemesebb, legtisztább, hatásában páratlan s így ennél jobb nem is képzelhető.

Továbbá mind kitűnő íze, mind hatása által mindenféle gyomor- és vesebetegségeknek rendkívül hatásosnak bizonyult s így mint

megbecsülhetlen gyógyvíz

is igen ajánlható, s mindezen tulajdonságainál fogva is az árak, a verseny miatt, rendkívül jutányosan szabattak ki.

Egy üveg víz csak 4 kr.

Kapható minden fűszerüzletben.

Forráskezelősség és szétküldési főraktár: K.-Vásárhelyt Dávid Gyulánál.

A vizek legjelesebbje!

Egészségre a leghatásosabb!

Borral legkellemesebb izü!